

VEŘEJNÝ ZÁVAZEK

Odborné sociální poradenství. § 37 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Název poskytovatele:

KŘESADLO HK – Centrum pomoci lidem s PAS, z. ú.

Adresa sídla:

Mrštíkova 934/20, 500 09, Hradec Králové 9

Adresa provozovny:

Šafaříkova 764/18, Hradec Králové 500 02

Právní forma:

161 – Zapsán ústav

IČ: 03847926

Správní rada:

Předseda správní rady: Mgr. Kateřina Černá
Členové správní rady: Mgr. Dagmar Balcarová
Ing. Irena Kotrbová

Ředitelka ústavu / správní orgán:

Irena Spiššáková

Provozní doba:

Ambulantně nebo terénně:

Pondělí	8.00 -12.00 hod	12.30 – 16.00 hod
Úterý	8.00 -12.00 hod	12.30 – 16.00 hod
Středa	8.00 -12.00 hod	12.30 – 16.00 hod
Čtvrtek	8.00 -12.00 hod	12.30 – 16.00 hod
Pátek	8.00 -12.00 hod	12.30 – 16.00 hod

Ambulantně nebo terénně, pouze po předchozí domluvě:

Pondělí	16.00 – 18.30 hod
Úterý	16.00 – 18.30 hod
Středa	16.00 – 18.30 hod
Čtvrtek	16.00 – 18.30 hod
Pátek	16.00 – 18.30 hod

Ambulantně je služba určena pro max. 2 klienty v jeden okamžik.

Terénně je služba určena pro max. 2 klienty v jeden okamžik.

POSLÁNÍ:

Naším posláním je poskytovat lidem s poruchou autistického spektra takovou pomoc, která vede k rozvoji jejich schopností a dovedností, k jejich větší samostatnosti, nezávislosti a motivuje je k překonání či zlepšení jejich nepříznivé sociální situace, přináší zmírnění sociální izolace tohoto jedince i celé jeho rodiny a snižuje negativní důsledky sociální a emoční zátěže v rodinách pečujících o člověka s PAS.

CÍLE:

Poskytovat podporu a odbornou pomoc osobám s poruchou autistického spektra, jejich rodinným příslušníkům, blízkým a dalším osobám, které se podílejí na řešení jejich nepříznivé sociální situace plněním dílčích cílů uvedených níže:

Dílčí cíle:

- Poradit rodině a dalším blízkým osobám, sdílejícím společnou domácnost, upravit domácí prostředí člověka s PAS v souladu s pravidly strukturovaného učení (oficiální metoda práce s lidmi s PAS) tak, aby se zvýšila samostatnost a soběstačnost jedince s PAS.
- Společně s rodinou, formou odborného sociálního poradenství, zvyšovat schopnosti a dovednosti člověka s PAS v oblasti sebeobsluhy a péče o svůj vzhled, v oblasti hygieny, samostatné přípravy jídla a stolování, oblékání a péče o šaty a při úklidu domácnosti.
- Pomoc s nastavením vhodného komunikačního systému tak, aby pečující osoby porozuměly potřebám jedince s PAS (např. pomocí náhradního komunikačního slovníku) a naopak aby jedinec s PAS dobře porozuměl pokynům ostatních členů domácnosti.
- Podpora vztahu člověka s PAS s rodiči, sourozenci, vztahu s širší rodinou, ale i vztahu k sousedům, spolužákům, kolegům v zaměstnání, a to především prohlubováním informovanosti všech těchto osob o PAS, informovanosti o možnostech řešení jejich nepříznivé sociální situace a o reálném plánování budoucnosti s člověkem s PAS.
- Zprostředkování kontaktu na jiné odborníky (lékaři, pedagogové, úřady, ...), kteří jsou ochotni s člověkem s PAS pracovat a mohou rodině pomoci.
- Pomoc rodinám plánovat a uskutečnit vstup jedince s PAS na trh práce. Plánování vzdělávání v závislosti na schopnostech a dovednostech člověka s PAS s přihlédnutím k případnému stupni mentální retardace, nejvýraznějším handicapům, ale i nadstandardním vlohám a talentu.

- Pomoc rodinám pečujícím o člověka s PAS plánovat volný čas tak, aby byl jedinec s PAS schopen za použití vizualizace akceptovat změny v rámci dne (týdne, roku,...). To umožní vhodné, perspektivní a aktivní trávení volného času. Dosáhneme tím eliminace rigidních rituálních návyků člověka s PAS, které brzdí jeho psychický, fyzický i sociální rozvoj.

PRINCIPY:

- Dobrovolnost – poskytování služby je založeno na dobrovolnosti ze strany uživatele.
- Individuální přístup – ke každému uživateli přistupujeme jako k jedinečné bytosti se specifickými schopnostmi, dovednostmi a potřebami.
- Autonomie a podpora nezávislosti – při poskytování služby klademe důraz na motivaci uživatele k aktivitě, snažíme se zachovat a případně zvyšovat míru soběstačnosti a samostatnosti uživatele.
- Sociální začlenění – podporujeme kontakt uživatele se sociálním prostředím a podporujeme uživatele v jeho smysluplných aktivitách a koníčcích.
- Partnerství – při poskytování služby přistupujeme k uživatelům jako k rovnocenným partnerům.
- Důstojnost – každý uživatel má právo na důstojné, taktní zacházení, o uživatelích služby a jejich rodinných příslušnících se vždy vyjadřujeme s úctou a respektem.
- Odbornost – jednotlivé činnosti poskytujeme na základě pravidel služby, kdy kontinuálně vzděláváme pracovníky. Naší prioritou je jejich 100% erudovanost (vycházíme z platné legislativy, Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů ...).
- Bezpečí – svými postoji, chováním a přístupem zajišťujeme uživatelům služby bezpečný prostor.
- Využití běžných zdrojů společnosti – s uživatelem pracujeme v podmínkách běžné společnosti a v rámci jeho přirozené vztahové sítě.
- Společenská zodpovědnost – naší snahou je fungovat transparentně, s respektem k právům a potřebám všech zúčastněných stran, hospodárně a šetrně k životnímu prostředí.

Cílová skupina:

Osoby s chronickým duševním onemocněním – osoby s poruchou autistického spektra a osoby pečující o člověka s PAS (zejména rodinní příslušníci) nacházející se v nepříznivé sociální situaci.

Věková kategorie:

od 7 let

NABÍZENÉ ČINNOSTI:

A) ZPROSTŘEDKOVÁNÍ KONTAKTU SE SPOLEČENSKÝM PROSTŘEDÍM ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NAVAZUJÍCÍCH SLUŽEB

Vyhledání vhodného odborníka dle potřeby klienta (např. lékař, logoped, speciální pedagog, právník).

- Cílem je zajistit komplexní pomoc. Díky tomu získá klient větší jistotu a soběstačnost v řešení svých záležitostí.
- Vyhledáme společně s klientem vhodného odborníka podle jeho požadavků.
- Předáme kontaktní údaje klientovi nebo uskutečníme telefonní hovor přímo na místě.

Podpora v udržování společenských kontaktů rodiny.

- Rodiny mají často méně možností udržovat společenské kontakty z důvodu bizarního chování člověka s PAS, který špatně chápe dodržování společenských pravidel slušného chování.
- Cílem je umožnit celé rodině stýkat se s přáteli a zabránit tím její sociální izolaci.
- Rozhovorem s rodinou identifikujeme spouštěče nežádoucího chování člověka s PAS v konkrétní situaci (např. návštěva u Nováků – mají psa, který hlasitě štěká, ... paní Nováková na našeho syna stále mluví, ale způsobem, kterému on nerozumí, ... k Novákům se nemůže jet na kole, ale pouze autem).
- Stanovíme, které spouštěče můžeme odstranit (psa zavřít do garáže) nebo modifikovat (informovat paní Novákovou, na co a jakým způsobem se může syna ptát).
- Vypracujeme spolu s rodinou konkrétní pomůcky ke zvládnutí kritické situace (procesuální schéma jízdy k Novákům autem, denní režim, procesuální schéma průběhu návštěvy).
- Naučíme rodinu tyto pomůcky používat.
- Po uplynutí dohodnuté doby provedeme zhodnocení úspěšnosti a případnou úpravu.

B) SOCIÁLNĚ TERAPEUTICKÉ ČINNOSTI

POSKYTNUTÍ PORADENSTVÍ V OBLASTECH ORIENTACE V SOCIÁLNÍCH SYSTÉMECH, PRÁVA, PSYCHOLOGIE A V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

Pomoc při zavádění procesuálních schémat jako základní pomůcky pro člověka s poruchou autistického spektra

- Procesuální schéma je základní pomůcka pro lidi, kteří mají problém vykonávat činnosti ve správném pořadí. Cílem jeho používání je zvýšení samostatnosti klienta.
- Vytvoříme společně s rodinou procesuální schéma podle konkrétní potřeby člověka s PAS (např. jak zabalit batoh na výlet, jak si umýt hlavu, ...).
- Vysvětlíme rodině, jak se s tímto schématem pracuje.
- Po uplynutí dohodnuté doby ověříme funkčnost schématu a provedeme případnou úpravu.

Pomoc při zavádění režimu dne (nebo týdne) jako základní pomůcky pro člověka s poruchou autistického spektra.

- Režim dne (týdne) je základní pomůcka pro lidi, kteří mají problém adaptovat se na změny přicházející s průběhem dne a s plánováním dne. Cílem jeho používání je zvýšení samostatnosti klienta. Režim také přispívá k pocitu jistoty, a tedy k celkovému klidu klienta a rodiny.
- Vytvoříme společně s rodinou režim dne podle konkrétní potřeby člověka s PAS (např.: ranní hygiena, snídaně, volná činnost, práce u stolu, hra, toaleta, ...).
- Vysvětlíme rodině, jak se s tímto režimem pracuje.
- Po uplynutí dohodnuté doby ověříme funkčnost režimu a provedeme případnou úpravu.

Pomoc s přípravou a výrobou náhradního obrázkového komunikačního slovníku (NOKS) a komunikační knihy.

- Náhradní obrázkový komunikační slovník je určený lidem, kteří mají narušené vnímání významu mluveného slova a také se sami nedokáží verbálně vyjádřit. Slovní zásoba vyjádřená pomocí obrázků je pak soustředěna do komunikační knihy klienta.
- Cílem je zajistit tomuto člověku možnost komunikace a vyjádření vlastních potřeb. To pomáhá navýšit komunikační úroveň jedince, tím se zlepšuje jeho emoční stabilita a zároveň snížena jeho sociální izolace.
- Vytvoříme společně s rodinou náhradní obrázkový komunikační slovník a komunikační knihu podle konkrétních potřeb člověka s PAS.
- Vysvětlíme rodině, jak se s těmito pomůckami pracuje.
- Po uplynutí dohodnuté doby ověříme funkčnost náhradního obrázkového komunikačního slovníku a komunikační knihy a provedeme případnou úpravu.

Pomoc s úpravou domácího prostředí člověka s poruchou autistického spektra podle pravidel strukturovaného učení.

- Člověk s PAS potřebuje svůj prostor a čas strukturovat tak, aby bylo jeho prostředí co nejsrozumitelnější. K tomu slouží zásady tzv. strukturovaného učení.
- Cílem je zlepšit klientovu orientaci v domácím prostředí a eliminovat jeho emoční nestabilitu.
- Podle potřeb člověka s PAS stanovíme společně s rodinou nejvhodnější pomůcky (s využitím náhradního obrázkového komunikačního slovníku) a úpravy domácího prostředí (pracovní místo, struktura zleva doprava a shora dolů, ...)
- Vysvětlíme rodině, jak se s těmito pomůckami pracuje.
- Společně upravíme domácí prostředí podle těchto zásad (terénní služba).
- Po uplynutí dohodnuté doby ověříme funkčnost upraveného prostředí a provedeme případnou úpravu.

Nastavení nejvhodnějšího komunikačního systému v rodině.

- Problémy v komunikaci patří k nejvýraznějším rysům PAS, objevují se u všech lidí s touto diagnózou. Jednotlivé nedostatky jsou ale velice individuální a specifické. Cílem je najít ten nejvhodnější způsob jak verbálního, tak neverbálního projevu celé rodiny, aby docházelo ke vzájemnému porozumění.
- Rozhovorem s rodinou zjistíme dosavadní způsob komunikace s člověkem s PAS (verbálně, gesty, pomocí náhradního obrázkového komunikačního slovníku, ...). Zjistíme předchozí pokusy rodiny o navázání nejvhodnější komunikace a identifikujeme důvody neúspěchu.
- Klíčový pracovník pohovorem s dítětem stanoví nejvhodnější způsob komunikace tak, aby dítěti nejlépe vyhovoval (verbální, piktogramy, zástupné předměty, motivační prvky, bez neverbálních a nonverbálních prvků, ...).
- Vysvětlíme rodině tento nový způsob komunikace, jeho přínos, důvod, proč jsme ho zvolili, a jak ho mají realizovat.
- Po uplynutí dohodnuté doby ověříme funkčnost komunikace v rodině a provedeme případnou úpravu.

Pomoc rodině s plánováním volného času.

- Díky bizarnímu chování člověka s PAS a jeho rigidním zájmům mívá rodina často problémy s trávením volného času. Cílem je odstranit překážky tak, aby se jedinec s poruchou autistického spektra mohl zapojit do aktivit rodiny (rekreační sport, společenské hry, kulturní akce, dovolená ...) bez vzniku úzkostné ataky.
- Rozhovorem s rodinou identifikujeme spouštěče nežádoucího chování člověka s PAS v konkrétní situaci (např. koncert – hluk, deskové hry – hráči se musí střídat, dovolená – cesta autem je dlouhá, ...).
- Stanovíme, které spouštěče můžeme odstranit (na dovolenou letadlem) nebo modifikovat (na koncert vezmeme sluchátka, která hlasitou hudbu částečně utlumí).

- Vypracujeme spolu s rodinou konkrétní pomůcky ke zvládnutí kritických situací (procesuální schéma průběhu návštěvy divadla, denní režim).
- Naučíme rodinu tyto pomůcky používat.
- Po uplynutí dohodnuté doby provedeme zhodnocení úspěšnosti a případnou úpravu.

Pomoc s řešením konfliktních situací mezi pečující osobou a člověkem s poruchou autistického spektra – stabilizace vztahu mezi rodiči a dítětem s PAS a vztahu mezi sourozenci.

- K základním znakům PAS patří mimo jiné i bizarní chování a problémy v komunikaci. Díky tomu jsou často z důvodu vzájemného nepochopení narušeny vztahy v rodině. To pak přispívá ke stálému zhoršování nepříznivé situace rodiny.
- Rozhovorem s rodinou zjistíme spouštěče konfliktů, zmapujeme vztahy v rodině a zhodnotíme situaci.
- Vysvětlíme rodičům příčiny vzniklého konfliktu (např. špatně nastavená komunikace, přehnané reakce rodičů, vysoké nároky, nedostatek tolerance k bizarnímu chování člověka s PAS, ...) a naučíme je vhodný způsob řešení takové situace.
- Po uplynutí dohodnuté doby provedeme zhodnocení úspěšnosti a případnou úpravu.

Pomoc s eliminací nežádoucího chování člověka s poruchou autistického spektra (sebepoškozování, záchvaty úzkosti a vzteku, agresivita, osahávání lidí, bizarní mluva...).

- Nežádoucí chování člověka s PAS často plyne např. z nespokojených potřeb, rigidních zájmů, problémům v komunikaci, v důsledku drobných a velkých změn apod. Cílem je předcházet kritickým situacím, které ohrožují nejen emoční stav jedince s PAS a následně jeho vztahy, ale i zdraví a život všech zúčastněných.
- Rozhovorem s rodinou identifikujeme spouštěče nežádoucího chování člověka s PAS v konkrétních situacích (pouze doma, pouze ve škole, ve společnosti dětí, v dopravních prostředcích, ...).
- Vypracujeme spolu s rodinou konkrétní pomůcky ke zvládnutí těchto kritických situací (procesuální schéma, denní režim, motivační systém) a naučíme rodinu tyto pomůcky používat.
- Poučíme rodinu o metodách předcházení krizovým situacím.
- Po uplynutí dohodnuté doby provedeme zhodnocení úspěšnosti a případnou úpravu.

C) POMOC PŘI UPLATŇOVÁNÍ PRÁV, OPRÁVĚNÝCH ZÁJMŮ A PŘI OBSTARÁVÁNÍ OSOBNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ.

1.) POMOC PŘI VYŘIZOVÁNÍ BĚŽNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

Pomoc při jednání na úřadech, u lékařů, s dodavateli zboží a služeb apod., vždy podle individuálních požadavků klienta.

- Člověk s PAS má více méně vždy problém v sociálním kontaktu a potřebuje podporu ve vyřizování běžných záležitostí. Cílem je pomoci klientovi vyhnout se konfliktům se „systémem“ a současně navyšovat jeho sociální kompetence.
- Pohovorem s klientem zhodnotíme jeho možnosti a míru soběstačnosti při zařizování různých záležitostí.
- Vysvětlíme, co očekávat, jak takové jednání probíhá.
- Podle úrovně sociálních dovedností klienta probíhá tato činnost ve třech variantách (posoudí sociální pracovnice):
  - a) Edukovaný klient si následně danou záležitost zařídí sám.
  - b) Edukovaný klient si danou záležitost zařídí sám, ale v přítomnosti sociální pracovnice (telefonicky – ambulantní forma, osobně – terénní forma).
  - c) Sociální pracovnice vyřídí danou záležitost za klienta v jeho přítomnosti (telefonicky – ambulantní forma, osobně – terénní forma).

Pomoc při vyplňování tiskopisů, žádostí, s písemnou odpovědí na úřední dopisy apod.

- Klient s PAS má vždy problémy v komunikaci a v sociální interakci. To může způsobit jeho nejistotu v písemném vyjádření. Cílem je poskytnout klientovi v této oblasti oporu a zároveň navyšovat jeho sociální kompetence.
- Pohovorem s klientem zjistíme jeho požadavky, zhodnotíme jeho možnosti a míru soběstačnosti.
- Vysvětlíme klientovi správný postup a způsob, jak se obvykle taková situace řeší.
- Podle úrovně sociálních dovedností klienta probíhá tato činnost ve třech variantách (posoudí sociální pracovnice):
  - a) Edukovaný klient si následně danou záležitost napíše sám.
  - b) Edukovaný klient si písemný dokument napíše sám, ale s dopomocí klíčového pracovníka
  - c) Klíčový pracovník vyřídí tuto písemnost za klienta v jeho přítomnosti.

2.) POMOC PŘI OBNOVENÍ NEBO UPEVNĚNÍ KONTAKTU S PŘIROZENÝM SOCIÁLNÍM PROSTŘEDÍM

Pomoc při rozhodování o důležitých životních krocích (např. získání ŘP, omezení způsobilosti k právním úkonům, stěhování, cesta do zahraničí, výběr zaměstnání ...).

- Rodina pečující o člověka s PAS je často vystavena situaci, ve které se nedokáže rozhodnout pro správné řešení – nemá předchozí zkušenost, nezná jinou rodinu se stejným problémem apod.
- Cílem je pomoci predikovat a zhodnotit všechny důsledky daného rozhodnutí, nalézt pro rodinu nejpříjemnější řešení a tím zlepšit její nepříznivou sociální situaci.
- Pohovorem s rodinou identifikujeme důvody bránící danému rozhodnutí (osoba s PAS řidičský průkaz chce x rodina se bojí havárie).
- Společně stanovíme různé varianty řešení a probereme jejich pravděpodobné pozitivní a negativní důsledky (neg. - pokud osoba s PAS řidičský průkaz nezíská, dojde k značnému zhoršení jeho psychického stavu a rozvoji nežádoucího chování, poz. - bezpečí).
- Nabídneme rodině možnosti zmírnění negativních důsledků tohoto rozhodnutí (řidičský průkaz získá, ale řídit může pouze v doprovodu otce; řidičský průkaz nezíská, ale rodiče mu pořídí elektrokolo).

Vypracoval: Irena Spiššáková

Schválil: Irena Spiššáková
ředitelka ústavu

Účinnost od: 1. 4. 2019